

Summary:

50 years after a modern post office and radio exhibition

Dunja Majnarić Radošević

The exhibition that opened on January 18th 1946 in Zagreb to mark a three-day conference of Croatian postal and radio workers drew great interest and some 40,000 visitors. It presented about a hundred exhibits with accompanying pictures, charts and captions along with two old telegraph machines made by the companies "Baudot" and "Morse". The most up to date equipment of the time was also presented. A great deal of attention was centred on the complete equipment of the transmitter of the first radio station in Zagreb, which went on air on May 15th 1926 and was the first radio station in Southeast Europe.

The organisers and authors of the exhibition "The Post Office and Radio in the Service of the People" had compensated for their amateur approach to putting up the exhibition by their enthusiasm. They had succeeded to present, in an exceptionally modern way – even from today's museological perspective – the development, condition and perspective of a field that would mark the coming information age.

OD IDEJE DO REALIZACIJE IZLOŽBE "TRADICIJSKI OBRTI HRVATSKOG ZAGORJA" U MUZEJU SELJAČKIH BUNA GORNJA STUBICA

Iris Biškupić-Bašić
Etnografski muzej
Zagreb

U sklopu Muzeja Hrvatskog zagorja djeluje i Muzej seljačkih buna Gornja Stubica, u kojem je 1996. godine realizirana etnografska izložba u sklopu projekta očuvanja i predstavljanja starih zanata s područja Hrvatskoga zagorja. Zagorje je po mnogo čemu specifičan kraj. Obiluje prirodnim ljepotama, termalnim izvorima, kulturno-povijesnim spomenicima, od kojih su najpoznatiji dvorci s parkovnom arhitekturom, ne manje poznata prošteništa - Trški Vrh, Belec i najposjećenije svetište Marija Bistrica. U Zagorju je i najstarije nalazište krapinskog pračovjeka - Hušnjakovo. U takvoj sredini bogatoj tradicijom razvijali su se i brojni obrti, kao jedan od najstarijih načina proizvodnje i privređivanja. Stoga je 8. ožujka 1996. godine otvorena izložba pod nazivom "Tradicijski obrti Hrvatskog zagorja", na kojoj su bili zastupljeni obrti rašireni u prošlim razdobljima na ovome području, a danas gotovo iščezli. Realizaciji izložbe prethodilo je terensko istraživanje, kontakti i razgovori s majstorima ili njihovim obiteljima, fotografski i videozapisi koji su uporabljeni na izložbi i u katalogu, te prikupljanje podataka u muzejima, galerijama, arhivima o pojedinim ljudima i obrtima u prošlosti. Pritom smo obuhvatili kovački, kolarski, bačvarski, užarski, urarski, medicarsko-svječarski i pečarski obrt te kuburaše.

Predmete za izložbu posudili smo od majstora s terena, iz Etnografskog i Školskog muzeja u Zagrebu i Zavičajnog muzeja u Krapini. Budući da je izložba bila otvorena u ožujku i trajala dva mjeseca, razgledali su je mnogi posjetitelji, od kojih je najviše bilo turista i školaraca.

U rujnu iste godine, samo u nešto drukčijem obliku, predstavili smo je u povodu dana Krapine, u Narodnom sveučilištu u Krapini.

Izložba je bila zamišljena kao prezentacija alata kojima su se koristili obrtnici u svome poslu, pa smo nastojali rekonstruirati radionice spomenutih obrta, a sve smo popratili zvukom rada kovača na nakovnju, snimivši ga u autentičnim kovačkim radionicama. Kako smo na terenu snimali i videokamerom spomenute radionice, te izradu pojedinih predmeta u njima, tako je i videozapis pratio izložbu.

Držali smo važnim približiti pojedine obrte posjetiteljima, odvođeci ih i u dalju prošlost, kada je naukovanje trajalo dvije do četiri godine. U tom razdoblju šegrt je živio i radio u majstorovoj kući, pa je uz učenje obavljao i sve ostale zadane mu poslove. Nakon završetka naukovanja postao je kalfa ili djetić, tj. pomoćnik. Tek je tada počelo njegovo usavršavanje. Da bi postao majstor, morao se potvrditi i još mnogo toga naučiti za vođenje samostalnog posla. Od ceha u koji je bio udružen dobio je putnu knjigu i krenuo u svijet. Tako, putujući od majstora do majstora, morao je provesti najmanje tri godine, njegovo napredovanje u radu i ponašanje bilježio je svaki poslodavac u njegovu putnu knjigu.

Nakon određenog broja odrađenih godina, kalfa je imao pravo pristupiti majstorskom ispitu i pritom izraditi majstorsko djelo. O njegovoj kvaliteti odlučivala je ispitna komisija. Ako je zadovoljio uvjet, postao je majstor. Pri svemu tome važnu su ulogu imali i cehovi. To su bile prve zanatske